

Civil szervezetek megszűnése

Alapítvány

I. Megszűnés megállapítására irányuló eljárás

A.) Megszűnés megállapítása iránti kérelem előterjeszhetősége

Az alapítvány megszűnésének megállapítására irányuló kérelem az alábbi, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényben (a továbbiakban: Ptk.) meghatározott okokból terjeszthető elő a bíróságon:

- a) az alapítvány határozott időre jött létre és ez a meghatározott idő eltelt (Ptk. 3:48 § (1) a) pont),
- b) az alapítvány megszűnése meghatározott feltétel bekövetkezéséhez kötött és ez a feltétel bekövetkezett (Ptk. 3:48 § (1) b) pont),
- c) az alapítvány célját megvalósította és az alapító új célt nem határoz meg (Ptk. 3:403 § (1) bek. a) pont),
- d) az alapítvány céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és a cél módosítására vagy más alapítvánnyal való egyesülésre nincs mód (Ptk. 3:403.§ (1) b) pont),
- e) az alapítvány három éven át a célja érdekében nem folytat tevékenységet (Ptk. 3:403.§ (1) bek. c) pont).

Az alapító nem szüntetheti meg az alapítványt (Ptk. 3:403.§ (2) bekezdés).

Kérelmező: Az alapítvány megszűnésének megállapítása iránti kérelmet az alapítvány **alapítója** (ha több alapító van, az **alapítók együttesen**), az **Ügyész** és a **kuratórium** terjesztheti elő. A kérelmet a **PK-151-es** formanyomtatványon kell benyújtani egy példányban papír alapon vagy – elektronikus útra kötelezett kérelmező esetében – elektronikus úton az Ügyfélkapun keresztül a bíróságra.

Ha valamelyik megszűnési ok bekövetkezik, a kuratórium értesíti az alapítót, alapítói jogokat gyakorló személyt vagy szervezet a szükséges intézkedések megtétele érdekében, és a megszűnési ok bekövetkeztét közli a felügyelőbizottsággal és a könyvvizsgálóval is.

Ha az alapító, alapítói jogokat gyakorló személy vagy szerv a megszűnési ok alapján harminc napon belül érdemi intézkedést nem hoz, a kuratórium ezt követően köteles a nyilvántartó bírósághoz bejelenteni a megszűnési okot. A bejelentési kötelezettség késedelmes voltából vagy elmulasztásából eredő károkért az alapítvánnyal és harmadik személyekkel szemben a kuratórium tagjai egyetemlegesen felelnek. (Ptk. 3:403.§ (3)-(4) bekezdés)

A kérelemhez csatolandó iratok:

- a) az alapítvány megszűnésének megállapítása iránti kérelmet alátámasztó okiratokat, nyilatkozatokat kell csatolni
- b) szükség szerint csatolandó a kérelmező nevében eljáró képviselő képviseleti jogosultságát igazoló teljes bizonyító erejű magánokirati formába foglalt meghatalmazása.

Ha a kérelem vagy indítvány előterjesztésének indoka az, hogy az alapító okiratban meghatározott idő eltelt, a kérelemben erre kell hivatkozni.

Ha az alapítvány megszűnésének megállapítására irányuló kérelemben az alapítvány megszűnésének megállapítását arra hivatkozással kérik, hogy az alapítvány céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és a cél módosítására vagy más alapítvánnyal való egyesülésre nincs mód, a bíróság a kérelmet megküldi az alapítványnak. A bíróság a kérelmet azzal a felhívással küldi meg az alapítványnak, hogy a kézbesítéstől számított harminc napon belül nyilatkozzon arról, hogy a kérelemben foglaltakat vitatja-e. Ha a kérelemben foglaltakat az alapítvány vitatja, a bíróság az eljárást megszünteti, egyben felhívja az alapítót, hogy harminc napon belül keresetlevélben kérheti az alapítvány megszűnésének megállapítását. Ha az eljárás megszüntetésének abból az okból, hogy azt az alapítvány vitatja, nincs helye, és az alapító által csatolt iratokból nem állapítható meg, hogy az alapítvány céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és a cél módosítására vagy más alapítvánnyal való egyesülésre nincs mód, a bíróság a kérelmet elutasítja. A bíróság a kérelmet elutasító végzésében felhívja az alapítót, hogy harminc napon belül keresetlevélben kérheti az alapítvány megszűnésének megállapítását.

Amennyiben a bíróság a kérelmet megalapozottnak találja megállapítja az alapítvány megszűnését. Ezt követően attól függően, hogy az alapítványnak van-e vagyona vagy nincs kényszer-végelszámolásnak vagy egyszerűsített törlési eljárás lefolytatásának van helye.

B) Kényszer-végelszámolás:

Amennyiben a szervezet vagyonnal rendelkezik, úgy a bíróság elrendeli a kényszer-végelszámolást és kijelöli a végelszámolót.

A bíróság végelszámolónak elsősorban a civil szervezet bejegyzett vezető tisztségviselőjét jelöli ki. Ha a bejegyzett vezető tisztségviselő nem jelölhető ki vagy kijelölésének mellőzését alapos okkal kéri, a bíróság a felszámolói névjegyzékből jelöl ki végelszámolót.

A kényszer-végelszámolásra a civil szervezet végelszámolására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, azonban a civil szervezet nem dönthet a továbbműködéséről, illetve a kényszer-végelszámolás megszüntetéséről (2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Ectv.) 9/J.§ (4) bekezdés).

A végelszámoló feladatai:

1.) A végelszámoló a végelszámolás során a civil szervezet vagyoni helyzetét felméri, követeléseit behajtja, tartozásait kiegyenlíti, jogait érvényesíti és kötelezettségeit teljesíti, vagyoni eszközeit pedig szükség esetén értékesíti. A végelszámolás közzétételét követően a civil szervezetnek haladéktalanul el kell különítenie az eljárás költségeinek fedezetét. (Ectv. 9/C.§ (4) bekezdés)

2.) Ha a végelszámolás a megindításának évében nem fejeződik be, a végelszámoló a számviteli törvényben meghatározott **üzleti évenként köteles elkészíteni** a számviteli törvény szerinti **beszámolót és az adóbevallást** annak feltüntetésével, hogy a civil szervezet végelszámolás alatt áll. A végelszámoló továbbá évente tájékoztatót készít a döntéshozó szerv és a bíróság részére, amelyben bemutatja a végelszámolás alatt álló civil szervezet helyzetét, annak okát, hogy az eljárás befejezésére miért nem került még sor, továbbá tájékoztatót ad az eljárás befejezésének várható időpontjáról is. (Ectv. 9/C.§ (5) bekezdés)

A végelszámolást a végelszámolás kezdő időpontjától számított legkésőbb három éven belül be kell fejezni. (Ectv. 9/C.§ (6) bekezdés)

3.) A végelszámoló a végelszámolás közzétételétől számított tizenöt napon belül - szükség szerint - **értesíti** a végelszámolás megindításáról

- a) az ingatlanügyi hatóságot a végelszámolás tényének bejegyzése érdekében,
- b) ha a civil szervezet valamely vagyontárgya országos közhiteles vagy közérdekből vezetett nyilvántartásban szerepel, e nyilvántartást vezető szervezetet,
- c) a területileg illetékes állami munkaerő-piaci szervezetet,
- d) a környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságot arról, hogy maradtak-e fenn olyan környezeti károsodások, környezeti terhek, amelyekből bírságfizetési vagy egyéb fizetési kötelezettség, a károsodások elhárításához, illetve a terhek rendezéséhez szükséges kiadás származhat,
- e) a civil szervezet pénzforgalmi számláit vezető valamennyi pénzforgalmi szolgáltatót,
- f) a civil szervezet vagyoni részvételével működő jogalanyok vezető tisztségviselőit,
- g) a civil szervezet által vagy ellen indított és folyamatban lévő hatósági és bírósági eljárásokban az eljáró hatóságot vagy bíróságot. (Ectv. 9/B.§ (6) bekezdés)

4.) A végelszámoló a hitelezői igénybejelentési határidő elteltét követő **tizenöt napon** belül a **követelésekről jegyzéket készít**, ezen belül külön kimutatja az elismert és a vitatott hitelezői igényeket. A követelések jegyzékét a végelszámoló további tizenöt napon belül benyújtja a bírósághoz. A vitatott hitelezői igények hitelezőit a végelszámoló a követelésük ilyen minősítéséről ugyanezen időtartam alatt értesíti. (Ectv. 9/D.§ (2) bekezdés)

5.) A végelszámoló **végelszámolási nyitómérleget készít**, majd a hitelezők igénybejelentésére nyitva álló határidő elteltét követően - legfeljebb hetvenöt napon belül - a hitelezői követelések jegyzékéből kiindulva - szükség szerint - **korrigálja** a végelszámolási nyitómérleget (korrigált végelszámolási nyitómérleget készít), amelyet a civil szervezet **döntéshozó szerve elé terjeszt**. Ha a végelszámoló a korrigált végelszámolási nyitómérleg alapján azt állapítja meg, hogy a civil szervezet vagyona a hitelezők követeléseinek fedezetére nem elegendő, és a hiányzó összeg harminc napon belül nem pótolható, haladéktalanul **köteles felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelmet benyújtani**. A felszámolás iránti kérelem előterjesztéséhez a döntéshozó szerv hozzájárulására nincs szükség, de a végelszámolónak a döntéshozó szervet a felszámolás kezdeményezéséről haladéktalanul tájékoztatnia kell. (Ectv. 9/E.§ (1)-(2) bekezdések)

6.) A végelszámoló a végelszámolás befejezésekor **elkészíti** és - a civil szervezetnél működő felügyelőbizottság vagy más ellenőrzésre feljogosított szerv, illetve könyvvizsgáló jelentésével együtt - a **döntéshozó szerv elé terjeszti jóváhagyásra**

- a) az adóbevallásokat,
- b) a végelszámolás utolsó üzleti évéről készült számviteli törvény szerinti beszámolót,
- c) a vagyonfelosztási javaslatot, amelyben a végelszámoló díjának mértékére is indítványt tesz,
- d) a végelszámolási időszak esetleges gazdasági eseményeinek bemutatásáról szóló összefoglaló értékelést (zárójelentést), valamint
- e) a civil szervezet vagyoni részesedésével működő jogalanyok sorsára vonatkozó javaslatot. (Ectv. 9/G.§ (1) bekezdés)

A döntéshozó szerv az előterjesztett iratok, illetve a vagyonfelosztás tárgyában határozatot hoz. A határozatban - szükség esetén - rendelkezni kell a végelszámoló díjáról és a végelszámolás költségeinek, köztük az iratanyag őrzésének és a civil szervezet megszűnésével kapcsolatban felmerülő egyéb költségeknek a viseléséről is. A döntéshozó szerv továbbá dönt a felosztott vagyon kiadásának időpontjáról, amelynek lebonyolítására a végelszámoló köteles. A vagyon kiadására nem kerülhet sor a civil szervezet törlésére vonatkozó végzés meghozatalát megelőzően.

7.) A végelszámoló **köteles gondoskodni a civil szervezet iratanyagának elhelyezéséről**. Az ezzel kapcsolatos költségeket és a megszűnés utáni iratörzés költségeit a vagyonfelosztási javaslatban fel kell tüntetni. A vagyonfelosztás során úgy is meg lehet állapodni, hogy a civil szervezet iratanyagának őrzését (ingyenesen vagy ellenérték fejében) a tagok (alapítók) valamelyike vállalja. (Ectv. 9/G.§ (3) bekezdés)

8.) A végelszámoló a társadalombiztosítási jogszabályban meghatározott módon **adatszolgáltatást köteles teljesíteni** a biztosítottak jogviszonyára vonatkozó **nyugdíj-biztosítási adatokról**.(Ectv. 9/G.§ (4) bekezdés)

A végelszámolást nem lehet addig befejezni, amíg a civil szervezetnek olyan ismert követelése vagy tartozása áll fenn, amelyről a vagyonfelosztási határozatban nem rendelkeztek. Nem lehet befejezni a végelszámolást továbbá akkor sem, ha a civil szervezettel szemben hatósági vagy bírósági eljárás van folyamatban. A végelszámolás befejezésére csak akkor kerülhet sor, ha az adott eljárás megszűnt vagy a civil szervezet a fél személyében bekövetkező változás miatt az eljárásnak többé nem alanya.(Ectv. 9/G.§ (5) bekezdés)

A civil szervezet törlése iránt a végelszámoló nyújt be kérelmet.(Ectv. 9/G.§ (6) bekezdés)

C) Nyilvántartásból való törlés iránti kérelem kényszer-végelszámolás lefolytatását követően:

Kérelmező: A civil szervezet törlése iránti kérelmet a végelszámoló nyújtja be. A kérelmet a PK-102T formanyomtatványon kell előterjeszteni. A kérelmet egy példányban papír alapon vagy -elektronikus útra kötelezett kérelmező esetében – elektronikus úton ügyfélkapun keresztül kell benyújtani a bíróságra.

A kérelemhez csatolandó iratok:

- a) A végelszámoló által a végelszámolás befejezésekor elkészített és a kuratórium által jóváhagyott
  - az adóbevallásokat,
  - a végelszámolás utolsó üzleti évről készült számviteli törvény szerinti beszámolót,
  - a vagyonfelosztási javaslatot, amelyben a végelszámoló díjának mértékére is indítványt tett,
  - a végelszámolási időszak esetleges gazdasági eseményeinek bemutatásáról szóló összefoglaló értékelést (zárójelentést), valamint
  - a civil szervezet vagyoni részesedésével működő jogalanyok sorsára vonatkozó javaslat során meghozott döntést,
- b) A kuratórium fenti okiratok tárgyában meghozott jóváhagyó határozatát is tartalmazó jegyzőkönyvet a jelenléti ívvel együtt. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a végelszámoló díjára, költségeire, köztük az iratanyag őrzésének és a civil szervezet megszűnésével kapcsolatban felmerülő egyéb költségeknek a viselésére, illetve a felosztott vagyon kiadásának időpontjára vonatkozó határozatot is,
- c) a civil szervezet iratanyagának elhelyezéséről, őrzéséről szóló nyilatkozatot
- d) A végelszámoló nyilatkozatát a biztosítottak jogviszonyára vonatkozó nyugdíj-biztosítási adatokról.

e) szükség szerint csatolandó a kérelmező nevében eljáró képviselő képviseleti jogát igazoló teljes bizonyító erejű magánokirati formába foglalt meghatalmazása.

D) Egyszerűsített törlési eljárás esetei:

Az Ectv. 9/K.§ (1) bekezdés b) pontja akként rendelkezik, hogy alapítvány esetében egyszerűsített törlési eljárásnak akkor van helye, ha

- a bíróság az ügyész keresete alapján megszünteti [Ptk. 3:48. § (1) bekezdés *d*) pontja],
- a bíróság az ügyész indítványára vagy az alapító kérelmére megállapítja, hogy az alapítvány megszűnt [Ptk. 3:48. § (1) bekezdés *a*), *b*) pontja és 3:403. § (1) bekezdés *a*) vagy *c*) pontja], vagy
- a bíróság az ügyész keresete vagy az alapító kérelme - a Cnytv. 59. § (5) bekezdésében meghatározott esetben az alapító keresete - alapján megállapítja, hogy az alapítvány megszűnt [Ptk. 3:403. § (1) bekezdés *b*) pont],

feltéve hogy az eljárás során nem merült fel adat arra nézve, hogy a civil szervezetnek vagyona van vagy a civil szervezet fennállása során adószámmal nem rendelkezett, illetve nem rendelkezik.